

PROKURATUUR

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 05.03.2024

Kehtib kuni: 05.03.2099

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

Teabevaldaja: PROKURATUUR

Ilja Umov
Ilja.umov@gmail.com

Meie 5.03.2024 nr PRP-10/24/226

Vastus selgitustaotlusele

Lugupeetud Ilja Umov

28.02.2024 esitasite Põhja Ringkonnaprokuratuurile pöördumise, milles väljendate soovi lähenemiskeelu kohaldamiseks Valentina Umova ja Vladimir Umovi suhtes seoses pikaajase ja jätkuva lähisuhtevägivallaga.

Prokuratuuri funktsioon on eelkõige, kuid mitte ainult, kohtueelse kriminaalmenetluse juhtimine. Lähtuvalt kriminaalmenetluse seadustiku (*edaspidi* KrMS) § 193 lõikest 1 alustatakse kriminaalmenetlust siis ja ainult siis, kui selleks on alus ja ajend ning puuduvad KrMS § 199 lõikes 1 sätestatud asjaolud. KrMS § 199 lõike 1 punkt 1 sätestab, et kriminaalmenetlust ei alustata, kui puudub kriminaalmenetluse alus. KrMS § 194 lõike 2 järgi on kriminaalmenetluse aluseks kuriteo tunnuste sedastamine kriminaalmenetluse ajendis ehk kuriteoteates KrMS § 194 lõike 1 tähenduses.

Kuivõrd esitatud andmete põhjal ei ole võimalik otsustada kriminaalmenetluse alustamist või alustamata jätmist ega seega ka lähenemiskeelu kohaldamist, ei ole võimalik pöördumist käsitleda kuriteokaebuse ega lähenemiskeelu kohaldamise taotlusena. Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 2 lõike 2 punkti 1 kohaselt on selgitustaotlus isiku pöördumine, millega taotletakse adressaadilt teavet, mis eeldab adressaadi käsutuses oleva teabe analüüsi, sünteesi või lisateabe kogumist. Sellest tulenevalt käsitleme Teie pöördumist selgitustaotlusena.

Lähenemiskeelu rakendamine on võimalik nii tsiviil- kui kriminaalkorras. Võlaõigusseaduse (*edaspidi* VÕS) § 1055 järgi võib kehavigastuse tekitamise, tervise kahjustamise, eraelu puutumatus või muu isikuõiguse rikkumise puhul muu hulgas nõuda kahju tekitaja teisele isikule lähenemise keelamist ehk lähenemiskeelu kohaldamist, eluaseme kasutamise või suhtlemise reguleerimist või muude sarnaste abinõude rakendamist. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 544 järgi võib kohus nimetatud alusel isiku eraelu või muu isikuõiguse kaitseks kohaldada lähenemiskeeldu või muid abinõusid.

PÕHJA RINGKONNAPROKURATUUR

Lubja 4 / 10115 TALLINN / 694 4200 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee

Registrikood 70000906

Kriminaalmenetluses võib KrMS § 141¹ alusel kannatanu eraelu ja muude isikuõiguste kaitseks prokuratuuri taotlusel ja eeluurimiskohtuniku määruse või kohtumääruse alusel isikuvastases või alaealise vastu toime pandud kuriteos kahtlustataval või süüdistataval keelata kohtu määratud paikades viibimise, kohtu määratud isikutele lähenemise ja nendega suhtlemise. Ajutise lähenemiskeelu vajalikeks eeldusteks on seega põhjendatud kuriteokahtlus isikuvastases või alaealise vastu toime pandud kuriteos ning kannatanu isikuõiguste tagamise vajadus. Prokuratuuril on võimalik lähenemiskeelu taotlus esitada üksnes käimasoleva kriminaalmenetluse raames. Kuivõrd Teiega ei ole seotud ühtegi käimasolevat kriminaalmenetlust, ei ole prokuratuuril üksnes 28.02.2024 esitatud avalduse põhjal võimalik lähenemiskeeldu taotleda.

Esitatud pöördumises nimetate, et Teie suhtes on kasutatud vaimset ja majanduslikku vägivalda ning hooletusse jätmist. Karistusõiguslik sekkumine on võimalik juhul, kui kirjeldatud tegu vastab mõnele karistusseadustikus esitatud kuriteokosseisule. Selleks, et anda tegudele karistusõiguslik hinnang, tuleb kuriteoteates võimalikult detailselt kirjeldada tegusid, mis Teie hinnangul võivad olla käsitletavad kuriteona. 28.02.2024 esitatud avalduses ei ole konkreetseid tegusid selliselt kirjeldatud.

Ei ole välistatud, et mõned avalduses loetletud teguviisidest võivad olla käsitletavad kuritegudena. Näiteks on karistusõiguslikult ähvardamisena kvalifitseeritav kahju tekitamise kavatsuse teadvustamine, mis on suunatud teises inimeses hirmutunde tekitamisele. Seejuures on kooseis täidetud üksnes juhul, kui ähvarduse sisu ehk teadvustatav kahju on tapmine, tervisekahjustuse tekitamine või olulises ulatuses vara rikkumine või hävitamine.

Teise inimese pangakaartide enda käes hoidmine võib olla käsitletav kuriteona, kui pangakaardid on ära võetud omaniku tahte vastaselt, neid on omaniku loata kasutatud või ka juhul, kui omanik on vabatahtlikult pangakaardid üle andnud, kuid nende hoidmisel või kasutamisel on väljutud kokkuleppe piiridest, st võetud välja kokkulepitust suurem summa raha, keeldutud tagastamisest vms. Samuti võib tegu olla kuriteoga, kui omanik on pangakaardi üle andnud ähvarduse või vägivalda mõjul.

Avalduses esitatud hooletusse jätmise all loetletud teod võivad olla käsitletavad kuriteona, kui need seisnevad näiteks vabaduse võtmises seadusliku aluseta. Vabaduse all tuleb mõista liikumisvabadust, seega on vabaduse võtmine isikule liikumistakistuse loomine, tema kinnipidamine või kinnihoidmine. Vabaduse võtmise tagajärjel saab kannatanu viibida üksnes süüdlase määratud kohas. Vabaduse võtmine saab toimuda kannatanu sulgemisega ruumi, sõidukisse või piiratud alale (sh looduslikud alad, nagu saar, koobas vms), samuti tema kinnisidumise või valvamisega. Valvamiseks tuleb lugeda ka kannatanu suhtes varem kasutatud vägivalda, mistõttu ta ei julge eirata toimepanija korraldusi (RKKK [3-1-1-116-01](#) p 7).

Solvamist kehtiv karistusseadustik aga süüteona ei sätesta, kuivõrd kaitstavat õigushüve – au ja väärikust – on võimalik kaitsta tsiviilkorras, nõudes mittevaralise kahju hüvitamist võlaõigusseaduse § 134 lõike 6 alusel, esitades hagi kohtule, mille tööpiirkonnas on kostja elukoht.

Kriminaalmenetluse alustamise otsustamiseks esitage süüteoteade Politsei- ja Piirivalveameti [kodulehel](#) elektrooniliselt, lähimas politseijaoskonnas suuliselt või Prokuratuurile elektrooniliselt aadressil info@prokuratuur.ee. Teatele vastatakse kümne päeva jooksul.

PÕHJA RINGKONNAPROKURATUUR

Lubja 4 / 10115 TALLINN / 694 4200 / info@prokuratuur.ee / www.prokuratuur.ee
Registrikood 70000906

Kui süüteo teates kirjeldatud teod vastavad kuriteo tunnustele ning puuduvad kriminaalmenetlust välistavad asjaolud, alustatakse kriminaalmenetlus. Vajadusel on kriminaalmenetluse käigus võimalik taotleda lähenemiskeeldu kuriteos kahtlustatavate suhtes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Doris Abe
konsultant
Põhja Ringkonnaprokuratuuri III
(alaealiste ja lähisuhtevägivalla kuritegude) osakond
694 4244
Doris.Abe@prokuratuur.ee